

I n f o r m a c j a
na Zjazd Koła Brodzian Wiśle w 2013 r

I . Sprawa cmentarza .

Zgodnie z zapowiedzią wyrażoną w piśmie Rady OPWi M z dnia 22.02.2010r przez Sekretarza A. Przewoźnika renowacja Cmentarza Wojskowego w Brodach miała ostatecznie nastąpić w 2010 r. Po śmierci p .A. Przewoźnika w katastrofie smoleńskiej nowy Sekretarz Rady p. A .Kunert podpisał protokół z rozmów polsko – ukraińskich w dniu 2.06.2010 r w sprawie ochrony miejsc pamięci, w którym w punkcie 15 potwierdzono uporządkowanie Cmentarza, a w piśmie Rady podano zakresy prac :

1/ 2011 r – zabezpieczenie terenu, wykarczowanie krzaków , konserwacja pomnika Nieznanego Żołnierza,

2/ 2012 - 2013r ustawienie krzyży- kopii przedwojennych.

Ponieważ w 2011r nie przystąpiono do prac na nasze pismo interwencyjne Rada OPWiM wyjaśniła, że przyczyną tego było odkrycie masowych grobów w Ostrówkach i Włodzimierzu Wołyńskim i w związku z tym zmieniono plan na ten rok ograniczając go jedynie do wykonania kosztorysu prac aby móc przystąpić do przetargu.

W styczniu 2012r otrzymaliśmy z Rady pismo o umieszczeniu w planie prac na 2012r odrestaurowanie pomnika oraz oczyszczenie części bezpośrednio przylegającej do niego. Do renowacji pomnika w 2012 r nie przystąpiono, natomiast we wrześniu ogromną pracę wykonali na cmentarzu w Brodach członkowie Stowarzyszenia Huta Pieniacka w ramach III Motocyklowego Zlotu w Hucie Pieniackiej. O wykonanych pracach dowiedzieliśmy się telefonicznie od p .A. Kaczyńskiego z Rady OPWiM oraz z materiałów umieszczonych na stronie internetowej Stowarzyszenia Huta Pieniacka. Zamieszczone zdjęcia w liczbie ok.60 pokazują pełną poświęcenia ciężką pracę naszych Rodaków członków Stowarzyszenia i motocyklistów dla przywrócenia pamięci naszych przodków w walce o wolność , są przykładem prawdziwego polskiego patriotyzmu . Prace te przebiegały we współpracy z Radą OPWiM i kierowała nimi ze strony Stowarzyszenia p .Prezes Małgorzata Gośniewska - Kola . Pracowali tam również aktualnie mieszkający Brodzianie , na zdjęciach rozpoznałam ks .proboszcza Anatola Szpaka i p .organistę Włodzimierza Olszewskiego. Wymienione informacje internetowe zostały przeniesione na stronę Koła Brodzian celem upowszechnienia ich wśród naszych członków. Jeśli ktoś nie zna tych zdjęć proszę przeglądnąć albumik, który przesyłam obiegiem.

W październiku 2012 r zwróciłam się do Rady z prośbą o oficjalną informację z wykonania zaplanowanych prac a także przesyłam uzgodniony uprzednio z p. A .Kaczyńskim projekt tablicy śp. Zmarłych naszych Bliskich pochowanych na cmentarzu w Brodach , których miejsca pochówku nie da się zidentyfikować.

W 2013 r przeprowadziłam kilka rozmów telefonicznych z p. A. Kaczyńskim , który oświadczył , że na bieżący rok na prace na cmentarzu została zatwierdzona kwo ta w wysokości 100 000 zł .Również poinformował o zaplanowanym spotkaniu w marcu , potem przełożonym na maj, w Radzie Radzie OPWiM z p. Prezes M .Gośniewską - Kola , na którym ostatecznie zostanie ustalony plan prac na cmentarzu w 2013r, gdyż nasi dzielni uczestnicy Zlotu Motocyklowego nie traktują podjętej pracy jako jednorazowej akcji, ale są gotowi kontynuować ją również w tym roku.

Również nadmienił , że są zrobione pierwsze kroki w ambasadzie Austrii w celu współdziałania tego kraju w pracach na cmentarzu w Brodach z uwagi na fakt , że spoczywa tam wielu żołnierzy austriackich z I Woiny Światowej.

I wszystko wyglądało pięknie do 15 maja br gdy w rozmowie telefonicznej prowadzący ten temat w Radzie OP WiM p. A. Kaczyński poinformował mnie, że planowane zebranie organizacyjne w/s cmentarza nie miało miejsca, a on tylko do końca tygodnia jest pracownikiem Rady OPW i M. Usiłowałam się też bezskutecznie porozumieć w tej sprawie z p. M. Gośniewską - Kola. W tej sytuacji w porozumieniu z Przewodniczącym Koła Brodzian p. Z. Huzarskim postanowiliśmy się zwrócić się do Rady dopiero po Zjeździe Brodzian w Wiśle.

II . Sprawa Pomnika Powstańców Styczniowych .

150 rocznica wybuchu Powstania Styczniowego mająca miejsce w styczniu br roku sprawiła, że ponownie sięgnęłam po książkę "Brody" w której na stronach 158 -162 autor Z. Kościów zamieścił artykuł z Jednodniówki wydanej w Brodach z okazji 15 rocznicy odzyskania niepodległości ziemi brodzkiej informujący o budowie na cmentarzu brodzkim pomnika Powstańców Styczniowych obok grobu poległych powstańców w bitwie pod Radziwiłłowem. Pomnik ten aktualnie na cmentarzu już nie istnieje, ale pomyślałam, że w ramach prowadzonych prac może uda się go przywrócić do życia zwłaszcza, że Sekretarz Rady OPWiM p. A. Kunert zwrócił się z apelem o zgłaszanie do Rady pomników związanych z Powstaniem Styczniowym w celu ich renowacji.

Ponieważ p Z. Kościów miał czasopismo wypożyczone od kogoś tylko w trakcie pisania książki rozpoczęłam poszukiwania Jednodniówki sądząc, że będzie tam zdjęcie tego pomnika. Znalazłam ją w zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej i po zeskanowaniu w całości została zamieszczona na stronie internetowej Koła Brodzian.

Pomnik Powstańców Styczniowych występuje w gazecie jako maleńki niewyraźny obrazek na okładce. Omawiany Pomnik ten przedstawiał złamaną kolumnę z białym orłem na górze i emblematami powstańczymi u dołu. W dalszych poszukiwaniach dotarłam do lepszego zdjęcia znajdującego się w Centralnym Archiwum Cyfrowym, które również jest do wglądu. Dla tych naszych członków, którzy nie skorzystali ze źródła internetowego a są zainteresowani przesyłam jeden egzemplarz Jednodniówki do ewentualnego zapoznania się.

Moim zdaniem czasopismo jest bardzo interesujące, pokazuje stan świadomości obywatelskiej mieszkańców Brodów i ziemi brodzkiej w okresie od powstania Styczniowego do lat trzydziestych XX wieku, który cechuje wielki patriotyzm, przywiązanie do odzyskanej po latach niewoli wolnej Polski i wdzięczność dla tych którzy się do tego przyczynili.

Poszczególne artykuły zawierają w skrócie następujące treści :

1. Artykuły : " Święto Niepodległości" /A. Oliwa / , "Witajcie! " /M. Welde/, "Wódz Narodu" opisują radość z uzyskanej wolności przez Polskę w 1918 roku.
2. Art. " Bitwa pod Radziwiłłowem w dniu 1.07.1863 r " /A. Oliwa/ mówi o przegranej bitwie oddziałów powstańczych pod dowództwem pułkownika Horodyńskiego i gen Wysockiego, której ofiary m. inn. są pochowani na cmentarzu w Brodach.
3. Art. " Wspomnienia z lat dawniejszych z terenów ziemi brodzkiej " /F. West / poświęcony jest sytuacji w Brodach w czasie Powstania Styczniowego i po . W Brodach powstał Komitet powstańczy na powiat brodzki, niektórzy spośród Brodzian brali czynny udział w Powstaniu, udzielano znacznego wsparcia materialnego Powstańcom, w którym żywo uczestniczyli Żydzi, w szpitalu w Brodach leczono rannych . W 1864 r ze składek publicznych zbudowano na cmentarzu w Brodach pomnik Powstańców obok mogiły sześciu pochowanych tam ofiar : Stanisława Gliszczyńskiego l.29, Piotra Zawadowskiego l.25, Stanisława Grąbczewskiego l.36,

Michała Domagalskiego 1.52, Mieczysława Mroczkowskiego 1.48, Edwarda Bołubońskiego 1.20 .

Autor artykułu podkreśla, że właściwie od tego okresu zaczęła się intensywnie organizować polskość w Brodach, powstało Towarzystwo "Zorza" i "Gwiazda", a w dalszych latach "Sokół", "Młodzież Polska" i inne. Zrzeszona w nich młodzież organizowała obchody świąt narodowych pielęgnując poczucie polskości w narodzie.

4. Art. "Pamięci powstańców 1863 roku" / M. Irzabek/ zawiera informacje odnośnie corocznych spotkań nad ozdobioną kwiatami i chorągwiami mogiłą - Pomnikiem Powstańców w dzień Zaduszny kiedy to mieszkańcy Brodów, a szczególnie młodzież modliła się o wolność ojczyzny i mimo, że powstanie zakończyło się klęską ta pamięć o bohaterstwie uczestników walk powstania Styczniowego sprawiła pojawienie się nowych organizacji w XX wieku takich jak Strzelec, Związek Strzelecki, polowe Drużyny Sokole, Drużyny Bartoszwowe, następnie Polska Organizacja Wojskowa /POW/, będące załączkiem ruchu niepodległościowego który pod wodzą Józefa Piłsudskiego doprowadził do odzyskania przez Polskę niepodległości.

O działalności tych organizacji i o egzaminie jaki zdali ich uczestnicy w Brodach w 1919 roku można przeczytać w kolejnych artykułach na łamach niniejszej Jednodniówki .

III Sprawa zdjęcia pomnika Nieznanego Żołnierza

W sprawie apelu tegorocznego Zjazdu Brodzian we Wrocławiu dot. znalezienia przedwojennego zdjęcia pomnika Nieznanego Żołnierza na cmentarzu w Brodach niezbędnego do mającej nastąpić jego renowacji to muszę stwierdzić, że mimo usilnych starań dotychczas nie udało mi się tego załatwić . Szukam dalej .

Załączniki :

1. Ksero Jednodniówki z 1934 r
2. Albumik ze zdjęciami z prac Członków Stow. Huta Pieniacka w 2012r
3. Zdjęcie Pomnika Powstańców Styczniowych na cmentarzu w Brodach

Kędziarski

Kraków. mai 2013r